ECOITINERARIS

JOANETES – PUIGSACALM – COLLADA DE BRACONS – JOANETES (*pel canal dels Ganxos i pel camí dels Llops*)

AMB DOS MAPES:
UN TOPOGRÀFIC I UN ALTRE DE VEGETACIÓ

Gabriel Mercadal i Corominas*

INTRODUCCIÓ

Itinerari que combina l'ascensió al Puigsacalm, un dels pics més visitats pels excursionistes catalans, i el canal dels Ganxos, curta i senzilla via ferrada que permet travessar el cingle del Puigsacalm i pujar l'adrenalina dels escaladors novells. El recorregut és llarg, el desnivell superior als 900 m i, per tant, cal destinar-hi tot un dia si és vol gaudir del paisatge. És un camí bàsicament forestal, tanmateix els trams descoberts d'arbres poden resultar pesats, sobretot per assolir el canal dels Ganxos ja que cal superar una carena costeruda. Disposareu d'aigua fresca vora el santuari de Santa Magdalena del Mont i a la font Tornadissa. L'ermita de Santa Magdalena i l'estada pagesa annexada són les restes de l'antic priorat de Sant Corneli, fundat al segle X. Fins a principis del segle passat hi havia hagut un masover que feia, alhora, d'hostaler. Actualment, només podreu gaudir d'un mal refugi lliure i del bon refugi Emili Triadú, regentat per l'Ajuntament de la Vall d'En Bas, cal, però, reserva prèvia amb 15 dies d'antelació i una fiança de 300 €, a part dels 6 € per persona i dia. El tram final de l'itinerari, a partir de la collada de Bracons, és fa per la carretera local GIV-5273. Si es vol escurçar la sortida, i evitar els últims 6 km d'asfalt, podeu deixar un vehicle a la collada de Bracons i l'altre a Joanetes.

La ruta que us proposem us permetrà conèixer les principals formacions forestals de la Garrotxa; l'alzinar muntanyenc, la roureda amb boix, i, sobretot, la fageda. També podreu gaudir d'extenses pastures carregades amb una gran varietat de flors silvestres. Aprofiteu aquest itinerari ja que hem confeccionat un mapa excursionista damunt d'un mapa de vegetació que us permetrà conèixer la vegetació que us envoltat al llarg de tot el recorregut.

És, en definitiva, una sortida recomanada en qualsevol època de l'any i per la majoria de persones que tinguin un estat físic mitjanament bo.

És molt recomanable disposar d'un mapa detallat de la zona on s'indiquin altres camins alternatius, una brúixola i, si pot ser, d'un altímetre o d'un GPS.

---

* **Cap de la Secció d'Itineraris de Ruderàlia. Girona, octubre de 2005.**

PUNTS DE L'ITINERARI

P.01. JOANETES, 600 m. Estacioneu el vehicle al nucli de Joanetes (Vall d'En Bas), vora l'església, i us poseu en marxa començant a pujar (sentit W) pel carrer principal que travessa el poble fins a trobar una banderola.

P.02. Banderola que indica el camí per anar a Santa Magdalena per les Olletes (2h). No en feu cas i segui en davant (W), deixant a la dreta el camí mencionat, fins a trobar una altra banderola.

P.03. Banderola que senyala el camí de Santa Magdalena pels Barrets. Preneu aquesta pista (sentit NW) fins a un pal de seguiment.

P.04. Pal de seguiment al peu del camí. En aquest punt abandoneu la pista per prendre un sender marcat. Comenceu l'ascensió (NW) al pic del Soi travessant un alzinar muntanyenc esclarissat. Compte amb les argelagues de vora el camí!

P.05. PIC DEL SOI, 1023 m. Pla cobert d'un pradell de jonça. Seguiu sentit NW, però ara per la carena pelada de la muntanya fins arribar als Ganxos. Pujada costeruda!

P.06. CANAL DELS GANXOS, 1200 m. Potser el millor al·licient de la sortida. Cingle que s'ha de superar mitjançant l'ajuda d'uns ferros (ganxos) clavats al rocam. Pas similar a una via ferrada senzilla que transcorre en mig d'un canal vertical. Cal tenir una mica d'agilitat i és millor passar-lo de pujada.

P.07. SANTUARI DE SANTA MAGDALENA DEL MONT, 1270 m. Al sortir del canal dels Ganxos, arribeu als prats de Santa Magdalena (1300 m); al S es pot observar el pic Corneli (1355 m) i al N l'ermita de Santa Magdalena i el refugi Emili Triadú cap on us dirigireu. El refugi el regenta l'Ajuntament de la Vall d'en Bas (cal reserva prèvia, vegeu introducció), pels més aventurers també hi ha un refugi lliure però el confort disminueix considerablement. Des de Santa Magdalena, antic cenobi de Sant Corneli, en actiu des del segle X al XVI, trobareu un gran ventall de corriols a seguir que us permetran conèixer tots els racons d'aquesta contrada. Aquests senders, són els antics camins oberts, durant l'alta edat mitjana, pels monjos del santuari que trascaren amunt i avall aquestes muntanyes. Deixeu l'ermita i preneu el camí que travessa els prats sentit SW. A 120 m trobareu a la dreta el camí a la font de Santa Magdalena.

P.08. FONT DE SANTA MAGDALENA., Font on sovint i remena el bestiar de vora el santuari. Millor obviar aquest punt d'aigua, salubritat dubtosa, ja que si camineu 110 m més arribareu a la fageda on hi raja la font del Faig.

P.09. FONT DEL FAIG. Font amagada sota el camí, al peu d'un gran faig. Aigua abundant, molt fresca i bona. Un cop refrescats, seguiu el camí per l'interior de la fageda fins arribar a una banderola.

P.10. Banderola quàdruple, preneu el sentit SW, cap el Puigsacalm (45'), fins arribar a una altra banderola.

P.11. Banderola doble que indica dos itineraris diferents per assolir el Puigsacalm. Pel camí dels Burros (1h), l'opció més planera, i pel camí del Llops (30'), la variant costeruda. En aquest cas, seguireu per la darrera opció per tal d'assolir el puig dels Llops. Seguiu les marques blaves i vermelles per un corriol que puja fort pel mig de la fageda. El camí passa dues vegades per passos estrets on en una banda hi ha una paret vertical de rocam i a l'altre un penya-segat. Compte durant els períodes de pluges intenses, doncs en aquests passos i baixa l'aigua a raig i pot resultar perillós.

P.12. PUIG DELS LLOPS, 1486 m. Pic amb senyera i llibre de visites. Bones vistes de la vall de Joanetes, al S, i del Puigsacalm, al SW. Preneu el camí via el Puigsacalm tot seguint la carena, a l'esquerra us quedarà el cingle del Puigsacalm i a la dreta una brolla de bruguerola, fins arribar a un pal de seguiment.

P.13. Pal de seguiment en una bifurcació, preneu el camí indicat, el de l'esquerre, i aviat torneu a entrar a la fageda fins arribar al peu d'un pujol herbrat. Pugeu el turó sentit SE fins arribar al cap damunt, on hi ha el Puigsacalm.

P.14. PUIGSACALM, **1513 m.** Vèrtex geodèsic (294090001), senyera i llibre de visites, és un dels pics més concorreguts de les muntanyes catalanes. També és conegut pels vilatans d'aquestes contrades com a Puigsacau i, encara, antigament, com a "*Monte Gurni* o *Gurno*". Bona vista circular, és pot apreciar la petita vall de Joanetes i el pla Traver. Un cop us hagueu negat els ulls d'unes vistes magnífiques, torneu a baixar el turó per entrar de nou a la fageda. Al bosc trobeu un rústica farmaciola i el corriol que heu de prendre, sentit SW, fins a trobar una banderola.

P.15. Banderola doble. Per una banda us mena cap a Santa Magdalena (30') i Sant Privat (2h) pel camí dels Llops i, per l'altra, a Santa Magdalena, pel pas del Burros, a la collada de Bracons i a Vidrà. Seguiu doncs, l'última indicació vers la collada de Bracons fins a trobar una altra banderola al final de la fageda.

P.16. Banderola triple, situada a l'inici d'unes pastures. Us informarà sobre la direcció a prendre per a tornar a Santa Magdalena pel pas del Burros (45'), pel pas dels Llops (30'), camí d'on veniu, i, el camí que heu prendre, per anar als Rasos de Manter - collada de Bracons-Vidrà. Seguiu aquesta darrera indicació fins a cercar la banderola dels Rasos del Manter.

P.17. RASOS DEL MANTER, 1380 m. Conjunt de pastures montanes del terme de Vidrà (Osona). A la primavera i a l'estiu el sòl queda cobert d'un formidable tapis de flors multicolors, visita molt recomanable. Vora el camí, a tocar la fageda, una banderola triple assenyala el camí a Vidrà, al Puigsacalm-Santa Magdalena i a la Font Tornadissa-collada de Bracons. Preneu doncs, l'última indicació mencionada, pastures avall, fins arribar a la font Tornadissa, a l'inici de la fageda.

P.18. FONT TORNADISSA, 1300 m. Font abundant i fresquíssima, les parets de la qual estant recobertes de molses i d'hepàtiques; indici que l'aigua sempre, o pràcticament sempre, hi raja. Més avall, al peus d'una verge amb el nen Jesús, comença el llarg abeurador del ramat que ronda pels rasos del Manter. Deixeu la font i travesseu el rierol que neix de l'abeurador per a trobar dos camins, agafeu el de la dreta, marcat per una línia blava i una altra de vermella (també hi ha una creu verda i blanca!, continueu igualment) i el camí ben aviat es converteix en una pista ample enmig dels faigs. Seguiu fins a una nova banderola, molt a la vora.

P.19. Banderola triple. Indica el camí a la Font Tornadissa (d'on veniu), el camí a Sant Bartomeu de Colvidases i, finalment, el camí que heu de prendre cap a la collada de Sant Bartomeu i a la collada de Bracons. Seguiu la pista, que ben aviat es torna en un corriol, vigileu les marques blaves i vermelles fins arribar a l'entrecreuament de la collada de Sant Bartomeu.

P. 20. COLLADA DE SANT BARTOMEU, 1250 m. Cruïlla amb quatre camins un cop entrats al terme de Sant Pere de Torrelló (Osona). Compte a prendre el camí correcte que és el corriol en sentit SE o podeu anar a parar a Sant Bartomeu. Seguiu les marques vermelles de vora el sender que voreja per la vessant occidental del Tossell Gros (1462 m) i del Tossell Xic (1324 m) fins a arribar a la collada de Bracons.

P.21. COLLADA DE BRACONS, 1151 m. Coll menut que des d'antic s'ha utilitzat com a pas natural per anar de la plana de Vic a la vall d'En Bas. En aquest punt es troben les carreteres BV-5224 i GIV-5273. A tocar l'asfalt, hi ha una banderola que indica el camí d'on veniu (Puigsacalm-font Tornadissa). Ara heu de baixar carretera avall, cap a la Vall d'En Bas, per arribar a Joanetes per a recollir el vehicle (si és que no heu deixat un cotxe en aquest punt). La tornada és suau i el paisatge molt agradable; passareu enmig d'una roureda de roure martinenc amb boix i d'un alzinar muntanyenc fins arribar als plans del voltant de Joanetes que es troben coberts de prats, de pastures i de conreus farratgers. Aquest darrer trajecte pot resultar un xic dur, l'asfalt castiga els turmells i les plantes dels peus!

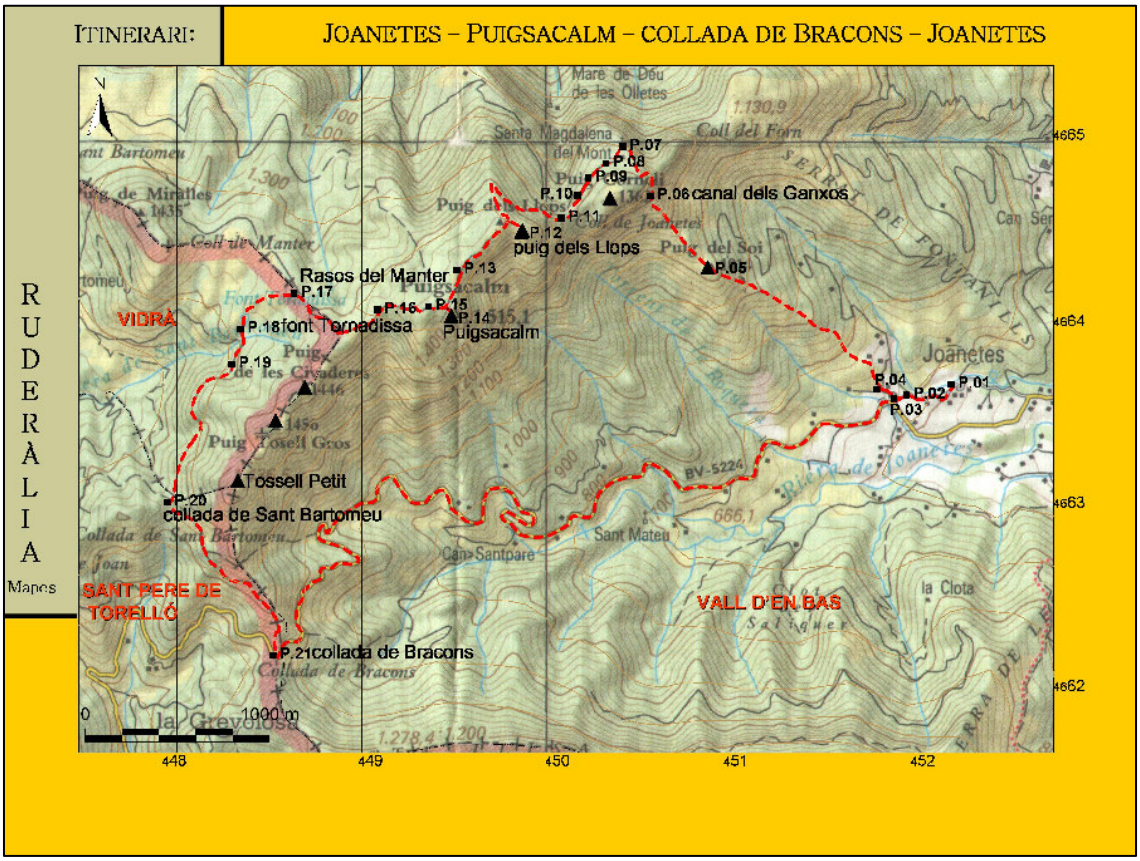
ITINERARI:
JOANETES – PUIGSACALM – COLLADA DE BRACONS – JOANETES
RUDERÀLIA
Mapes
P.07
P.08
P.09
P.10
P.06 canal dels Ganxos
P.11
P.12
puig dels Llops
P.05
Rasos del Manter
P.13
P.17
P.16
P.15
P.14
Puigsacalm
VIDRÀ
P.18 font Tornadissa
P.19
Joanetes
P.04
P.02
P.01
P.03
Tossell Petit
P.20
collada de Sant Bartomeu
SANT PERE DE TORELLÓ
VALL D'EN BAS
P.21 collada de Bracons
1000 m
448
449
450
451
452
4665
4664
4663
4662

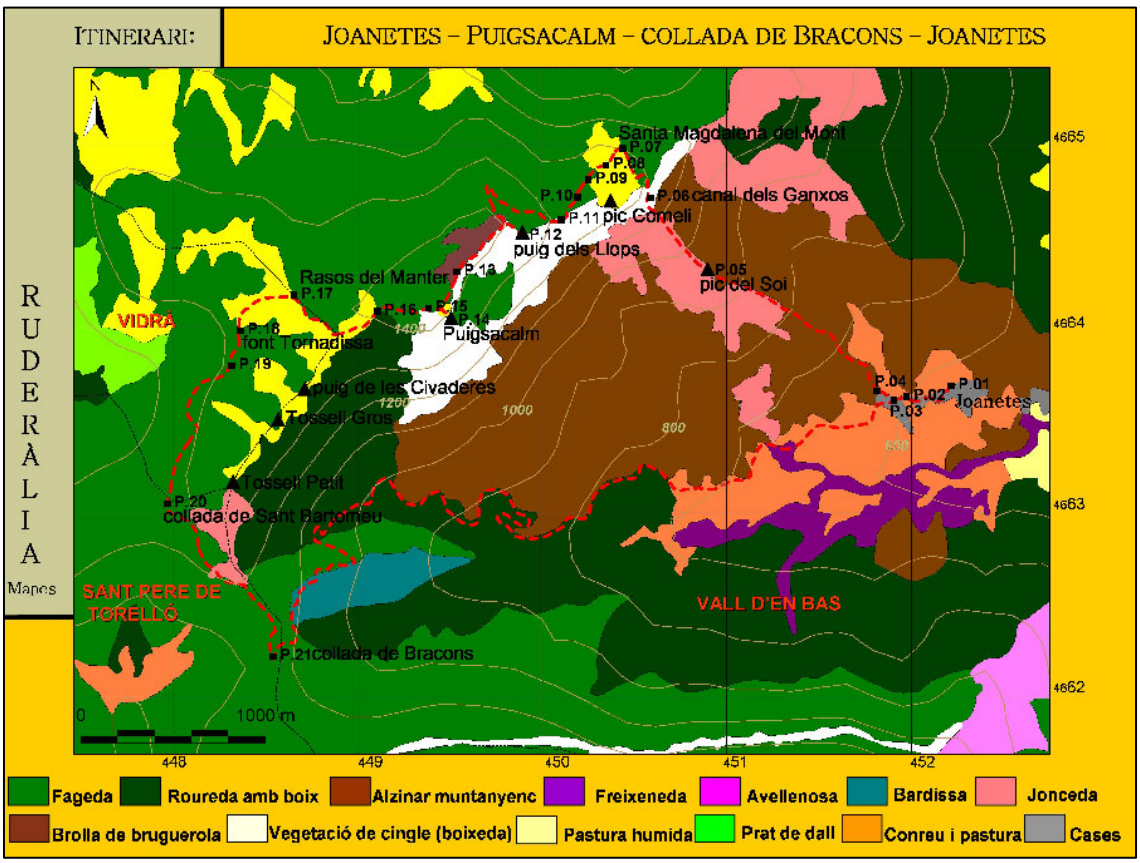
ITINERARI:
JOANETES – PUIGSACALM – COLLADA DE BRACONS – JOANETES
RUDERÀLIA
Mapes
Santa Magdalena del Mont
P.07
P.08
P.09
P.10
P.06 canal dels Ganxos
P.11 pic Corneli
P.12
puig dels Llops
P.05
pic del Soi
Rasos del Manter
P.13
P.17
P.16
P.15
P.14
Puigsacalm
VIDRÀ
P.18
font Tornadissa
P.19
puig de les Civaderes
Tossell Gros
Tossell Petit
P.20
collada de Sant Bartomeu
P.04
P.02
P.01
P.03
Joanetes
SANT PERE DE TORELLÓ
VALL D'EN BAS
P.21 collada de Bracons
1000 m
448
449
450
451
452
4665
4664
4663
4662
Fageda
Roureda amb boix
Alzinar muntanyenc
Freixeneda
Avellenosa
Bardissa
Jonceda
Brolla de bruguerola
Vegetació de cingle (boixeda)
Pastura humida
Prat de dall
Conreu i pastura
Cases